

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu wyborczego A. B.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokuratora
Generalnego
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
28 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

A. B. (dalej także: Wnosząca protest), 16 czerwca 2025 r. (data stempla pocztowego) wniosła protest wyborczy przeciwko ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 1 czerwca 2025 r.

Wnosząca protest wskazała, że jedynym sposobem przywrócenia zaufania do wyników wyborów jest ich ponowna weryfikacja przez niezależnych biegłych pod nadzorem Sądu Najwyższego. Wnosząca protest zwróciła uwagę na występujące w jej ocenie nieprawidłowości w głosach nieważnych w województwie, gminach i OKW, nienaturalny spadek poparcia w 10 komisjach, a także duże anomalie w protokołach wyborczych. W związku z powyższym Wnosząca protest wniosła

o ponowne przeliczenie wszystkich głosów w wyborach oddanych w komisji wyborczej, w której oddała głos oraz w całej Polsce oraz powołanie „biegłych/grafologów” do wykonania ekspertyzy wszystkich nieważnych kart wyborczych typu „XX”, powołanie „biegłych/ ekspertów” do zbadania i wyjaśnienia przyczyn wystąpienia anomalii statystycznych w rozkładzie głosów oraz oceny prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

W ocenie Prokuratora Generalnego protest Wnoszącej protest powinien zostać pozostawiony bez biegu albowiem pismo to nie spełnia warunków określonych w przepisach art. 321 § 1 w zw. z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego, a to nie odpowiada ustawowemu pojęciu zarzutów protestu wyborczego.

Prokurator Generalny zwrócił uwagę że, przedmiotem protestu wyborczego mogą być tylko naruszenia, które protestujący jest w stanie udowodnić, a więc mające miejsce w konkretnej sytuacji doświadczonej przez protestującego. To z kolei daje asumpt do stwierdzenia, że protest wyborczy nie może mieć charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do naruszeń prawa wyborczego innych niż wnosząca protest osób.

Według Prokuratora Generalnego Wnoszący protest nie wskazała na konkretne naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego, jak również nie wykazała, aby ewentualne naruszenie przepisu dotyczyło oddanego przez nią głosu, co miało mieć wpływ na wynik wyborów.

Jak wskazał Prokurator Generalny Wnosząca protest, odwołała się jedynie do danych związanych z ilością oddanych głosów nieważnych oraz do wskazania 10 obwodowych komisji wyborczych, w których w jej ocenie doszło do „drastycznego spadku poparcia” dla jednego z kandydatów. W ocenie Prokuratora Generalnego Wnosząca protest w żaden sposób zarzutów nie uprawdopodobniła, co powoduje że jej protest nie spełnia warunków formalnych.

Reasumując, Prokurator Generalny uznał, że powyższy protest wyborczy ma charakter abstrakcyjny, nie odnosi się do nieprawidłowości w danej (konkretnej) komisji wyborczej, nie zawiera też żadnych dowodów, z których wynikałoby zaistnienie nieprawidłowości podczas głosowania i ustalania jego wyników. Podniesione okoliczności uzasadniają zatem pogląd o pozostawieniu protestu wyborczego bez dalszego biegu, jako niespełniającego wymogów ustawowych.

Prokurator Generalny podkreślił, że w świetle ugruntowanej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego powołanie się na zbyt dużą liczbę głosów nieważnych nie stanowi podstawy do ponownego przeliczenia głosów.

W ocenie Prokuratora Generalnego pobieżne są argumenty dotyczące twierdzenia o „nienaturalnym, głębokim spadku poparcia”, natomiast zarzut dotyczący „anomalii w protokołach wyborczych” Wnosząca protest w żaden sposób nie uzasadniła.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię w zakresie analogicznych zarzutów w odpowiedzi z 23 czerwca 2025 r. znak ZPOW.751.166.2025 odnoszącej się do protestu wyborczego wniesionego w sprawie I NSW 9225/25. W stanowisku załączonym do sprawy I NSW 9225/25, Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła pogląd, że wszystkie zarzuty przedstawione przez Wnoszącą protest mają charakter wyłącznie abstrakcyjny, co oznacza, że odnoszą się do tylko potencjalnych naruszeń prawa wyborczego w skali całego kraju (powtarzanych w przestrzeni publicznej), które nie mają żadnego związku z Wnoszącą protest, odnoszących się do sytuacji, których protestująca osobiście nie doświadczyła.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że Wnosząca protest nie przedstawiła żadnych ustawowo wymaganych dowodów.

Mając na uwadze powyższe w ocenie Państwowej Komisji Wyborczej protest powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu, gdyż nie przedstawiono oraz nie wskazano żadnych dowodów, na których oparto zarzuty, a wszystkie zarzuty mają charakter abstrakcyjny i nie odnoszą się do sytuacji, których Wnosząca protest osobiście doświadczyła.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP wyborczy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zostały zawarte w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (dalej także: k.wyb.) oraz w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone są w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb. zgodnie z którym przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1. dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
2. naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Zestawienie tego przepisu o charakterze procesowym, z materialnoprawnymi podstawami protestu wyborczego nie pozostawia wątpliwości, że w proteście wyborczym można podnieść tylko takie zarzuty, które przewiduje Kodeks wyborczy.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty abstrakcyjne, hipotetyczne, dotyczące innych osób, bliżej nieokreślone, niezwiązane ściśle z sytuacją prawną protestującego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 grudnia 2023 r. I NSW 1093/23; z 14 grudnia 2023 r. I NSW 1222/23, z 14 grudnia 2023 r. I NSW 839/23; z 13 grudnia 2023 r. I NSW 799/23; por. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 listopada 2023 r. I NSWR 83/23; z 7 listopada 2023 r. I NSW 86/23; z 30 października 2019 r. I NSW 117/19 z 18 lipca 2019 r. I NSW 39/19). W przedmiocie protestu o którym mowa w art. 82 § 1 k.wyb. nie mieszczą się ogólnikowe zarzuty sprowadzające się do hipotetycznego założenia o nieprawidłowościach wyborczych, oparte jedynie na kontestowaniu wyników wyborów ogłoszonych przez właściwy do tego organ, na domniemaniach, hipotezach i założeniach o nieprawidłowościach, bez przedstawiania dowodów, które powinny uzasadniać, rzeczywiście potwierdzać zarzut protestu mieszczący się w granicach bezprawności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z: z 7 lutego 1990 r. III SW 93/90, 5 grudnia 2007 r. III SW 63/07 16 lipca 2014 r. III SW 35/14)

Sąd Najwyższy zauważa, że konstrukcyjnym elementem protestu wyborczego jest takie sformułowanie zarzutów popełnienia konkretnych przestępstw lub naruszeń Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyborów, które poparte są dowodami i wykazują naruszenie własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu osoby wnoszącego protest.

Odnosząc powyższe do niniejszego protestu, Sąd Najwyższy stwierdza, że protest został sformułowany jedynie w oparciu o informacje funkcjonujące w przestrzeni publicznej, bez przedstawienia bądź wskazania dowodów na potwierdzenie podnoszonych naruszeń.

Zarzuty podniesione przez Wnoszącą protest mają charakter abstrakcyjny, stanowią ogólne zarzuty, nie mające żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest. W związku z tym Sąd Najwyższy uznał, że wniesiony protest nie spełnia warunków określonych w art. 321 § 3 k. wyb.

Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie posiada kompetencji ani do inicjowania postępowania protestowego z urzędu, ani do formułowania za protestującą zarzutów, ani wreszcie do wskazywania dowodów, na których Wnoszący protest opiera swoje zarzuty.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., orzekł jak w sentencji postanowienia.

[r.g.]